

Les polítiques culturals també han d'aprendre a habitar

Publicat per [Interacció](#) [1] el 26/01/2023 - 09:00 | Última modificació: 30/06/2026 - 08:07

Aquest informe del **Cycle des Hautes Études de la Culture (CHEC)** resulta especialment interessant perquè desplaça el debat sobre la transició ecològica fora dels àmbits habituals de l'energia o l'urbanisme. La seva hipòtesi és que la cultura no només pot contribuir a comunicar els canvis, sinó que és una condició perquè les societats aprenguin a habitar d'una altra manera els territoris. Escrit en plena crisi sanitària i ecològica, el document combina prospectiva, assaig i propostes de política pública per imaginar com podria transformar-se l'acció cultural davant els reptes climàtics.

El text s'organitza a partir d'un relat situat l'any 2050. Aquest recurs narratiu no pretén descriure el futur, sinó explorar les decisions que haurien de començar-se a prendre avui. En aquest escenari, després d'un col·lapse ecològic, el Ministeri de Cultura francès esdevé un actor central de la reconstrucció territorial perquè la cultura és entesa en un sentit ampli: com el conjunt de pràctiques, imaginaris i formes de convivència que permeten reorganitzar la vida col·lectiva.

La primera idea força consisteix a substituir la mirada administrativa del territori per una mirada ecològica. El document defensa el concepte de **bioregió**, és a dir, territoris definits pels ecosistemes, els cursos d'aigua, la geologia o les formes de vida més que no pas pels límits polítics. Aquesta perspectiva obliga també a replantejar les polítiques culturals, que haurien de treballar sobre els relats dels llocs, les interdependències ecològiques i els temps llargs del paisatge i del patrimoni. La cultura deixa de ser una política sectorial per convertir-se en un factor d'articulació entre medi ambient, educació, agricultura, urbanisme i desenvolupament territorial.

El territori deixa de ser només una delimitació administrativa per convertir-se en una realitat ecològica, cultural i simbòlica.

El segon eix és la transformació de l'habitat i de l'espai públic. Els autors sostenen que els barris, els edificis i els equipaments només poden esdevenir sostenibles si els seus habitants participen activament en la seva redefinició. Defensen processos oberts de cocreació, rehabilitació de l'existent, reutilització de solars i espais vacants, desenvolupament de tercers llocs i una arquitectura capaç d'adaptar-se als canvis futurs. La importància no recau tant en l'obra acabada com en el procés col·laboratiu que genera vincles socials i sentiment de pertinença.

Un altre bloc important és la crítica al model de desenvolupament basat en el consum continu de recursos. El document proposa substituir la construcció de nous equipaments per estratègies de reutilització, reversibilitat i modularitat. Els edificis haurien de poder canviar d'ús al llarg del temps i els projectes culturals haurien de partir sempre del que ja existeix abans de generar noves infraestructures. Aquesta idea obre debats que avui ocupen un lloc central en l'arquitectura i en les polítiques de sostenibilitat.

Finalment, el text reivindica una **ecoestètica** basada en la capacitat de l'art per modificar la nostra percepció del territori. Els artistes hi apareixen com a facilitadors d'altres formes de mirar el món, capaces d'incorporar també els éssers no humans, els ritmes ecològics i els coneixements locals. En aquest sentit, la funció de la cultura és fer desitjables formes diferents de vida abans que imposar-les normativament.

El principal valor del document és aquesta voluntat de situar la cultura al centre de la transició ecològica i no com un element complementari. Moltes de les idees que planteja, com les bioregions, la transversalitat de les polítiques públiques, la reutilització dels equipaments o la participació dels habitants, han anat guanyant presència en els darrers anys.

Alhora, el text reflecteix clarament el context intel·lectual de començaments de la dècada de 2020. El relat prospectiu tendeix a presentar la cultura com una força gairebé determinant per impulsar la transformació social, mentre que dedica menys atenció als conflictes polítics, econòmics i institucionals que condicionen aquests processos. La confiança en la transversalitat, la participació o els nous imaginaris és interessant, però sovint queda més formulada com una aspiració que com una estratègia d'implementació. Precisament per això conserva interès: més que un programa d'acció immediat, és un exercici d'imaginació política que amplia els límits des d'on pensar les polítiques culturals. (n. de l'e., 2026)

Referència

Armand, J., De Valence, A. F., Josse, B., Leclerc, N., Morellet, L., i Ribeyrolles, A. (2021). *S'appuyer sur les ressources culturelles des territoires pour réinventer habitudes et habitats*. Cycle des Hautes Études de la Culture (CHEC), Ministère de la Culture.

[Text complet](#) [2]

Imatge: Edward Burtynsky

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: cultura i sostenibilitat

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: planificació cultural

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: patrimoni cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2023/politiques-culturals-habitar>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://www.culture.gouv.fr/nous-connaître/organisation-du-ministère/cycle-des-hautes-etudes-de-la-culture-chec/travaux-des-auditeurs/Par-session-annuelle/Session-20-21/s-appuyer-sur-les-ressources-culturelles-des-territoires-pour-reinventer-habitudes-et-habitats>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8733>